

Реликварий в мартирий откриха археолози в местността Църквището над първомайското село Драгойново. Това е уникална находка за науката, защото за първи път се откриват подобни артефакти в параклис, коментира ръководителят на разкопките доц. Иво Топалилов.

В раннохристиянската църква, датирана от археолозите в края на 4 век, е изграден постамент за реликварий, в който най-вероятно са се съхранявали мощите на светец. Сред хипотезите е, че са били на св. Димитър Станимъшки, който е бил по тези земи през 4 век или на 38-те светци, убити край Филипопол. В непосредствена близост минава и римският път Виа Диагоналис, който свързва Европа с Азия. По този път са минали Св. Атанасий Александрийски, както и Апостол Павел, допълни още доц. Топалилов.

Според християнските традиции реликвариите са били поставяни в т.нар. „аркосоли“ /ниши в стените/. В раннохристиянската църква в местността Църквището над Драгойново не са открити ниши, а постамент, върху който е бил реликварият.

Откритата църква е трикорабна. Тя е с дължина 22 метра и ширина 12 метра. Има преддверие, в което са открити каменни пейки с тухлени седалки-възглавнички.

Запазени са колонадите, както и стенописи. До храма е залепен параклис, който е с оригинален тухлен под, изцяло запазен. На всяка една от тухлите на пода са врязани кръстове. За първи път археолозите на този обект откриват кръст върху хераклов възел, който е характерен за подовите мозайки в римските сгради. Тухлите са с размер 32/32 см и са били изработвани от работилница в района. Останали до наши дни са и керемиди от църквата с размери 40x60см.

Уникални са и откритите в църквата плочи на пода, върху които има отпечатаци от крака на птици, кучета и котки, които според жителите в района са носили късмет.

Интересен е и фактът, че входът на раннохристиянската църква е разположен от южната страна, за разлика от каноните, според които входът трябва да е от Запад. Учените предполагат, че това е било наложено от спецификата на терена. От двете страни на преддверието на църквата са открити 3 питоса, в които се е съхранявало вино, използвано при ритуала за кръщение.

До момента доц. Иво Топалилов и неговите студенти от Шуменския университет са открили 11 оброчни плочки на обекта. Сред интересните находки е и железен, късноантичен ключ за малък шкаф. Той е много добре запазен. Останала до наши дни е и каменна основа на шкафове, в които са се съхранявали предмети за богослужението. Археолозите, водени от доц. Иво Топалилов са открили също триръба бронзова стрела, както и връх на копие, най-вероятно останал от нападенията на варварите в региона. Сред находките са и специални гвоздеи, които са държали иконите по стените, както и стъклени чашки за бронзови свещници.

Характерно за църквата е смесването на строителните традиции на храмовете от равнината и от Родопите. Тя е наполовина от епископската базилика във Филипопол, която е била трета на Балканския полуостров. Храмът е изграден в края на 4 век, когато готите са разбили римляните, а живеещите в района траки са приели християнството от варварите – ариани. В това време е започнало изграждането на църкви и мартирии /места с мощи на светци/, които стават притегателен център за траките.

Едновременно с църквата в непосредствена близост е разположено селище в местността Хасара, в което е кипял живот. Храмът е съществувал до края на 7 век. Заради скалистия терен около него не е изграден некропол. Предполага се, че в близост са били разположени две селища – Бре и Таласалалукра. Все още не се знае тяхното значение.

Екипът на доц. Топалилов работи на обекта от 5 години. Според него уникалната раннохристиянска църква в местността Църквището край Драгойново е била значима за времето си и предполага, че през следващата година ще бъдат разкрити още артефакти, които ще представят нови и интересни свидетелства за живота на древните жители в този регион.

Кметът на Първомай Ангел Папазов е категоричен, че общината ще разработи проект по Програмата за развитие на селските райони за изграждане на екопътека до раннохристиянската църква, разкрита от екипа на доц. Иван Топалилов. По този начин ще се създаде лесен достъп на туристите от страната и чужбина до уникалните археологически разкопки над Драгойново.

Снимка DSC 0714(2) – ключ за шкаф

Снимка DSC 0716 – една от плочките в преддверието на раннохристиянската църква с издълбани кръст и хераклов възел

Снимка DSC 0717 – доц. Иво Топалилов с посетители на разкопките

Снимка DSC 0720 – тухлена плочка с издълбани крачета на птица – символ за късмет

В района над първомайското село Драгойново са разкрити 3 археологически обекта от различни епохи, по които работят екипи на доц. Иван Джамбов, доц. Иво Топалилов и Елена Божинова. Те ще продължат своите проучвания и през следващата година.